

Scenariusz lekcji

Klasa:

II PONADPODSTAWOWA

Przedmiot:

JĘZYK POLSKI

Dla nauczycieli języka polskiego lekcje z powyższymi lekturami to doskonała okazja, by łączyć analizę współczesnych zjawisk z obowiązkowymi tekstami. Nauczyciele na zajęciach języka polskiego mogą:

- wyjaśniać czym jest netlor, jak łączy się z folklorem;
- pokazywać przykłady współczesnych legend online, jak fakenews i łańcuszki szczęścia;
- zestawiać ze sobą netlor i folklor – pytać o funkcje, emocje, elementy grozy, moralnego przestania itp.;
- analizować z uczniami język komunikatów internetowych pod kątem stylu i wezwań do działania.

Pokazując uczniom i uczennicom mechanizmy manipulacji i zborowej wiary w irracjonalne treści, nauczyciele mogą rozwijać u nich umiejętności krytycznego myślenia i poszerzać wiedzę o mechanizmach dezinformacji.

Cele szczegółowe powiązane z podstawą programową

Uczeń/uczennica:

- wyjaśnia, co to jest dezinformacja i jaki jest jej cel;
- potrafi zidentyfikować potencjalnie fałszywe treści;
- rozpoznaje cechy folkloru i netloru;
- analizuje i porównuje mechanizmy manipulacji w „Dziadach”, „Weselu” i w „łańcuszkach szczęścia”.

Kompetencje kluczowe

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie uczenia się.

Kryteria sukcesu dla ucznia/uczennicy

- Potrafię wyjaśnić, co to jest netlor i czym różni się od folkloru.
- Za pomocą dwóch przykładów omawiam działanie netloru.
- Umiem wyjaśnić, dlaczego „łańcuszki szczęścia” to dezinformacja.

Wskazówki do przeprowadzenia zajęć:

Scenariusz lekcji doskonale wpisuje się w podsumowanie omawiania treści lektur. Jest pomostem pomiędzy starszymi tekstami a współczesną formą komunikowania się w mass mediach.

Metody/techniki pracy

- pogadanka,
- praca w grupach – krytyczna analiza tekstów lektur i użytkowych,
- dyskusja – w trójkach i na forum klasy.

Formy pracy

- indywidualna;
- grupowa – praca w parach, trójkach i grupach.

Środki dydaktyczne

ZAŁĄCZNIK NR 1. Porównanie mechanizmów przedstawionych w tekstach lektur i w łańcuskach szczęścia,

ZAŁĄCZNIK NR 2. Analiza łańcuszków szczęścia,

PREZENTACJA

Pomoce dydaktyczne

- komputer, projektor.

Opis przebiegu zajęć/lekcji

Wprowadzenie

1.

Pogadanka – nauczyciel/nauczycielka prosi uczniów i uczennice przedstawienie ich doświadczenia z „łańcuskami szczęścia” – czy ktoś kiedyś zostały do niego/niej przesłane, czego dotyczyły, co z nimi zrobił/zrobiła, czy ludzie wierzyli w te „łańcuszki szczęścia”?

Po wysłuchaniu doświadczeń uczniów i uczennic, osoba prowadząca omawia cele lekcji.

Część główna

1.

Praca w trójkach – analiza tekstów literackich i użytkowych – nauczyciel/nauczycielka wyświetla odpowiedni slajd z prezentacji i prosi młodzież o próbę znalezienia wspólnych elementów obu cytatów.

Po skończonej pracy uczniowie i uczennice prezentują swoje pomysły. Całość nauczyciel może podsumować slajdem z analizą wpisów.

2.

Pogadanka – nauczyciel/nauczycielka prosi uczniów i uczennice o przypomnienie definicji folkloru. Następnie wprowadza pojęcie netloru, może posłużyć się przygotowanym slajdem.

3.

Praca w grupach – analiza porównawcza tekstów lektur z współczesnymi „łańcuszkami szczęścia”.

Nauczyciel/nauczycielka rozdaje grupom **ZAŁĄCZNIK NR 1** – porównanie mechanizmów przedstawionych w tekstach lektur i w łańcuszkach szczęścia i prosi o wspólną dyskusję i udzielenie odpowiedzi.

Po ustalonym czasie młodzież odczytuje swoje propozycje interpretacji i wniosków.

Praca w trójkach – nauczyciel rozdaje **ZAŁĄCZNIK NR 2** – analiza łańcuszków szczęścia. Zaprasza uczniów i uczennice do analizy kategorii łańcuszków. Po skończonej pracy młodzież odczytuje swoje ustalenia.

Podsumowanie z ewaluacją i refleksją uczniowską

1.

Dyskusja – nauczyciel/nauczycielka prosi uczniów i uczennice o zastanowienie się, dlaczego „łańcuszki szczęście”, czyli rodzaj netloru, są przykładem dezinformacji?

Nauczyciel/nauczycielka po wysłuchaniu propozycji uczniów odwołuje się do ostatniego slajdu z prezentacji.

2.

Ewaluacja lekcji – nauczyciel/nauczycielka prosi uczniów i uczennice o refleksję: w jaki sposób można uczyć innych, że „łańcuszki szczęścia” to dezinformacja? Dlaczego jest to ważne?

Załącznik nr 1.

Porównanie mechanizmów przedstawionych w tekstach lektur i w łańcuskach szczęścia

PRACA W GRUPACH

Przeanalizujcie lektury i łańcuszki szczęścia wg podanych kategorii. Następnie zapiszcie swoje wnioski.

CECHA/MECHANIZM	W LITERATURZE („DZIADY”, „WESELE”)	W „ŁAŃCUSZKACH SZCZĘŚCIA”
1. GRA NA EMOCJACH		
2. RYTUAŁ I ZASADY		
3. OBIETNICA I GROŹBA		
4. PRESJA SPOŁECZNA I WIRUSOWOŚĆ		

Załącznik nr 1.

Przykładowe odpowiedzi

CECHA/MECHANIZM	W LITERATURZE („DZIADY”, „WESELE”)	W „ŁAŃCUSZKACH SZCZĘŚCIA”
1. GRA NA EMOCJACH	Budowanie nastroju strachu i tajemnicy przez Guślarza. Zbiorowa nadzieja i apatia gości weselnych. Emocje grupy osłabiają krytyczne myślenie.	Wykorzystywanie strachu („spotka cię pech”), nadziei („czeka cię szczęście”) lub ciekawości („dowiesz się, kto cię kocha”).
2. RYTUAŁ I ZASADY	Ścisłe reguły obrzędu dziadów (np. palenie kądzieli). Precyzyjne polecenia Wernyhory dla Jaśka. Skuteczność zależy od przestrzegania procedury.	Sztywna, powtarzalna formuła: „Skopiuj i wyślij do X osób w ciągu Y godzin”. To cyfrowy, obowiązkowy rytuał.
3. OBIETNICA I GROŹBA	Guślarz obiecuje duszom zbawienie. Wernyhora obiecuje wolność. Groźbą jest wieczne potępienie lub utrata szansy na niepodległość.	Obietnica miłości, pieniędzy lub pomyślności. Groźba nieszczęścia, samotności lub utraty czegoś cennego, jeśli przerwie się łańcuszek.
4. PRESJA SPOŁECZNA I WIRUSOWOŚĆ	Siła obrzędu opiera się na wspólnej wierze grupy. „Chocholi taniec” to metafora zbiorowego ulegania presji i bierności.	Wbudowany nakaz rozpowszechniania („podaj dalej”). Częste odwoływanie się do przyjaźni, by wyrzucić presję na odbiorcy.

Załącznik nr 2.

PRACA W GRUPACH

Analiza łańcuszków szczęścia

Przeanalizujcie treść „łańcuszków szczęścia” i zdecydujcie, do jakiej kategorii należą (mogą pasować do kilku):

1. **Łańcuszek z przestrogą** – bazuje na strachu przed negatywnymi konsekwencjami.
2. **Łańcuszek odwołujący się do duchowości** – odwołuje się do wiary, łodu, pozytywnych uczuć. Rzadziej zawiera groźby.
3. **„Kto Cię kocha”** – łańcuszek, który zazwyczaj pochodzi z konta osoby, która zarabia na wróżbach, tarocie itp.
4. **Łańcuszek z wyzwaniem** – popularny na platformach takich jak Instagram czy TikTok, często udaje konkurs lub zabawę.

ŁAŃCUSZEK	KATEGORIA
Wciśnij „kopiuj” i wklej tę wiadomość do 12 znajomych. Po wysłaniu ostatniej wiadomości naciśnij serduszek, a na ekranie wyświetli się pierwsza litera imienia osoby, która się w Tobie podkochuje! Działa w 100%, sama sprawdzałam! Ale jeśli przerwiesz łańcuszek, będziesz mieć pecha w miłości przez cały rok!	
WYZWANIE POZYTYWNEJ ENERGII: Zostałeś/aś oznaczony/a, ponieważ wnosisz do mojego życia radość! Teraz Twoja kolej. Oznacz w komentarzu 5 osób, które sprawiają, że się uśmiechasz, i dodaj tę grafikę na swoje story. Niech dobra energia idzie w świat! Jeśli to zrobisz, wszechświat odda Ci to w dwójnasób w nadchodzącym tygodniu! #GoodVibesChallenge #PositiveEnergy	
Nazywam się Klara, miałam 10 lat. Zostałam zamordowana w moim pokoju. Jeśli nie wyślesz tej wiadomości do 15 osób, tej nocy o północy będę stała obok Twojego łóżka z nożem w ręku. Nie wierzysz? Przypadek 1: Adam zignorował tę wiadomość. W nocy usłyszał dziwne dźwięki, a rano jego rodzice znaleźli go martwego. Przypadek 2: Julia wysłała wiadomość tylko do 5 osób. W nocy zobaczyła moją postać w kącie pokoju i od tego czasu jest w szpitalu psychiatrycznym. Masz czas do północy. Lepiej się pośpiesz.	
Anioł Stróż odwiedza dziś Twój dom. Proszę, pozwól mu zostać. Prześlij tę wiadomość do 7 bliskich Ci osób, a jutro spotka Cię miła niespodzianka. Ktoś powie Ci coś, na co od dawna czekasz. To nie żart. Anioły istnieją, trzeba tylko w nie wierzyć. Niech ten anioł czuwa nad Tobą i Twoją rodziną.	
BARDZO WAŻNE! Przekaż to wszystkim na swojej liście kontaktów. Jeśli ktoś o nazwie "Fabrizio Brambilla" doda Cię do znajomych, NIE akceptuj zaproszenia. To haker, który ma dostęp do komputera i danych osobowych każdego ze swoich kontaktów. Jeśli któryś z Twoich znajomych go zaakceptuje, Ty również będziesz narażony/a na atak. Skopiuj i wklej tę wiadomość. Lepiej być ostrożnym niż potem żałować. Sprawdź swoją listę znajomych!	

Załącznik nr 2.

Poprawne odpowiedzi

1. **Łańcuszek z przestrogą** – bazuje na strachu przed negatywnymi konsekwencjami.
2. **Łańcuszek odwołujący się do duchowości** – odwołuje się do wiary, łodu, pozytywnych uczuć. Rzadziej zawiera groźby.
3. **„Kto Cię kocha”** – łańcuszek, który zazwyczaj pochodzi z konta osoby, która zarabia na wróżbach, tarocie itp.
4. **Łańcuszek z wyzwaniem** – popularny na platformach takich jak Instagram czy TikTok, często udaje konkurs lub zabawę.

ŁAŃCUSZEK	KATEGORIA
Wciśnij „kopiuj” i wklej tę wiadomość do 12 znajomych. Po wysłaniu ostatniej wiadomości naciśnij serduszko, a na ekranie wyświetli się pierwsza litera imienia osoby, która się w Tobie podkochuje! Działa w 100%, sama sprawdzałam! Ale jeśli przerwiesz łańcuszek, będziesz mieć pecha w miłości przez cały rok!	3
WYZWANIE POZYTYWNEJ ENERGII: Zostałeś/aś oznaczony/a, ponieważ wnosisz do mojego życia radość! Teraz Twoja kolej. Oznacz w komentarzu 5 osób, które sprawiają, że się uśmiechasz, i dodaj tę grafikę na swoje story. Niech dobra energia idzie w świat! Jeśli to zrobisz, wszechświat odda Ci to w dwójnasób w nadchodzącym tygodniu! #GoodVibesChallenge #PositiveEnergy	4/2
Nazywam się Klara, miałam 10 lat. Zostałam zamordowana w moim pokoju. Jeśli nie wyślesz tej wiadomości do 15 osób, tej nocy o północy będę stała obok Twojego łóżka z nożem w ręku. Nie wierzysz? Przypadek 1: Adam zignorował tę wiadomość. W nocy usłyszał dziwne dźwięki, a rano jego rodzice znaleźli go martwego. Przypadek 2: Julia wysłała wiadomość tylko do 5 osób. W nocy zobaczyła moją postać w kącie pokoju i od tego czasu jest w szpitalu psychiatrycznym. Masz czas do północy. Lepiej się pośpiesz.	1
Anioł Stróż odwiedza dziś Twój dom. Proszę, pozwól mu zostać. Prześlij tę wiadomość do 7 bliskich Ci osób, a jutro spotka Cię miła niespodzianka. Ktoś powie Ci coś, na co od dawna czekasz. To nie żart. Anioły istnieją, trzeba tylko w nie wierzyć. Niech ten anioł czuwa nad Tobą i Twoją rodziną.	2
BARDZO WAŻNE! Przekaż to wszystkim na swojej liście kontaktów. Jeśli ktoś o nazwie "Fabrizio Brambilla" doda Cię do znajomych, NIE akceptuj zaproszenia. To haker, który ma dostęp do komputera i danych osobowych każdego ze swoich kontaktów. Jeśli któryś z Twoich znajomych go zaakceptuje, Ty również będziesz narażony/a na atak. Skopiuj i wklej tę wiadomość. Lepiej być ostrożnym niż potem żałować. Sprawdź swoją listę znajomych!	1